

Milí bratři, milé sestry, všichni chceme být šťastní. Asi bychom jen tak nenašli člověka, který by nechtěl prožít šťastný život. Lidé chtějí žít šťastně. Ale liší se v tom, co považují za štěstí v životě. Někdo je šťastný tehdy, když se nerušeně dívá na televizi. Jak říkala jedna mladá žena: Ten můj přijde z práce a díváme se společně až do noci na všechny seriály. Seriály – to je náš život. Někdo jiný by byl šťastný, kdyby dostával tučnou výplatu v práci, která ho baví. Někomu by ke štěstí stačil život bez nemocí a úrazů. A jiný člověk za životní štěstí považuje hodnou manželku či šikovného manžela – a k tomu několik poslušných dětí. Izraelci by možná byli šťastní, kdyby se jim jednou provždy podařilo umlčet všechny palestinské radikály. A mnozí Palestinci by byli šťastní, kdyby Izrael přestal existovat. A v Africe by lidé jistě žili šťastněji, kdyby se našel účinný lék proti Ebolě.

Sportovci by byli šťastní, kdyby se prosadili na mezinárodní úrovni. A vášniví rybáři budou šťastní, když se jim podaří ulovit nějakou velikou či vzácnou rybu. I první žalm mluví o štěstí. Popisuje, jak podle Pána Boha vypadá a žije skutečně šťastný člověk. Blaze muži... Blahoslavený ten muž... Šťastný muž... A tady hned zpozorněme! Ne: šťastný král. Ne: blahoslavený světec. Ne: blaze mudrci. Písmo zde blahoslaví muže. Člověka. Tedy: štěstí, ke kterému nás navádí první žalm, je pro všechny, všemi dosažitelné, každému člověku na dosah. Chytřejšímu i méně chytřejšímu, bohatšímu i chudšímu, pracovně vyčizenému i nezaměstnanému, celebritě i člověku, jehož téměř nikdo nezná. Šťastný člověk... Neříkejme si tedy, že to pro nás není, že tato Boží cesta ke štěstí je jen pro některé, zvlášť vybavené, obdařené, požehnané křesťany. Ne! Tato Boží cesta je otevřená pro každého. Pro tebe, stejně jako pro mne. A jak tedy dnešní žalm charakterizuje šťastného člověka? Nejprve nám sděluje, co blahoslavený člověk nedělá. Čeho se straní a komu se vyhýbá. Za prvé: blahoslavený člověk se neřídí radami svévolných. Kraličtí překládají: Nechodí po radě bezbožných. Ale kdo jsou ti svévolní a bezbožní, jejichž radami se Boží člověk nemá řídit? Bratři a sestry, nečekejme žádného vraha, nebo zloděje, nebo rouhače. Svévolník je člověk, který žije podle své vůle. Ten, který se řídí vlastním rozumem. Možná i chodí do kostela, nebo tam zajde jednou do roka, a třeba vůbec ne. Může to být velmi vážený a uznávaný člověk, jehož jméno má svou váhu ve společnosti. Zkrátka: pan Někdo. Anebo je to zcela normální člověk, který žije slušným životem (jak o sobě rád prohlašuje), nikomu údajně neublíží, nikomu vlásek nezkrivil, žije podle Desatera – a to určitě Pánu Bohu stačí, pokud ten na nebesích vůbec existuje. Problém je v tom, že svévolník se v životě neřídí Boží vůlí. Možná ji i zná, možná zná příběhy z bible, možná i bibli přečetl – ale nežije podle Boží vůle. Žije podle vlastní vůle. Podle svého vlastního rozumu. Proto kraličtí takového člověka nazývají „bezbožníkem“. To není nadávka! Je to označení člověka, který žije bez Boha. Bezbožník možná i věří, že Bůh existuje, ale jeho život se tím nijak nemění. Žít bez Boha a žít podle vlastní vůle – to je totéž. A ten, kdo usiluje o věčné štěstí, se má radám takových lidí vyhnout. Neřídít se jimi. Protože tyto rady nejsou od Boha. A to máme žít ve skleníku, mohli byste se ptát. Stranit se tolika lidí kolem nás? Nemluvit s nimi? Úplně je ignorovat? Jistě že ne! Je třeba rozlišovat. Není totiž rada jako rada. Když mi paní prodavačka v obchodě poradí, kde najdu kečup, nevidím jediný důvod její radu neposlechnout. Když mi profesor matematiky poradí, jak vypočítat těžký příklad, taky ho poslechnu. Ale když mi své-volný člověk řekne: Je úplně jedno, jestli chodíš do kostela a jestli se modlíš, protože přece nejvíc záleží na tom, jaký jsi. Zda jsi slušný a hodný, anebo zlý člověk... To jsem už ostražitý. Vím totiž, že je důležité být Bohu blízko. A vím také, že člověk je od přirozenosti zlý a hříšný. A že bez Boží pomoci v Kristu nabídnuté nikdo sám od sebe nevstoupí na cestu spravedlnosti. Tedy že v životě nestačí být slušný člověk, slušný podle měřítek dané společnosti.

Anebo když jsou mladí lidé přesvědčeni, že je za život třeba vyzkoušet víc partnerů – To abys, člověče, věděl, který z nich ti bude pasovat. Takové radě, jakkoli by byla svůdná, Boží člověk nemůže naslouchat.

Anebo když mnohé ženy prohlašují, že mají právo naložit s dítětem, které v sobě nosí, jak samy uznají za vhodné. Potrat přece není vražda. Společnost na to slyší. Ale takové radě nesmí naslouchat ten, který usiluje o nebeské štěstí.

Jsou zkrátka rady, které se týkají běžného života. A jsou rady, které se v konečném důsledku týkají života a smrti. Duchovního života a duchovní smrti.

Ten, který žije podle rad svévolníků, může ovšem klesnout ještě hlouběji. Může se zastavit na cestě hříšných. Stát tam, kde stojí hříšníci. A zde už přitahuje. Hříšníci jsou ti, kteří se již viditelně míjejí s cílem života. Ti, kteří provedli špatné věci a teď za ně nesou následky. Ale i hříšník může činit pokání. I ten, kdo spáchá těžký přečin proti Bohu i proti člověku, může ještě litovat toho, co pokazil, co svým chováním zničil, co zlého provedl.

Postávat na cestě hříšných – to ovšem ještě nemusí být nutně poslední meta. Ještě se člověk může ocitnout dál od Boha. Může se posadit mezi posměvače. Kdo je to posměvač? Hříšník, který si ze svého hříchu nic nedělá. Otevřeně se vysmívá svatému Bohu i všemu, co je díky němu svaté. Posměvač je ten, který dělá všechno proto, aby sebe sama upřednostnil, aby se prosadil, aby se měl sám co nejlépe – a je jedno, zda na jeho chování budou druzí doplácet.

Takovým posměvačem je třeba faraó. Když po něm Mojžíš žádá, aby propustil Izraelský lid, aby z něj sejmul otrocké jho, odpoví mu nabubřele: Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím! (Ex 5,2) Faraó Hospodina nezná – a chlubí se tím, že ho poslouchat nebude a dál bude s vnitřním uspokojením páchat zlo. A doplatí na to.

Anebo když jeden vězeň, odpykávající si trest za znásilnění mnoha žen, říkal farářovi: A proč bych toho měl litovat? Copak ten Váš Bůh nechce, abych uspokojil své potřeby? Vždyť na to má přece každý člověk právo.

Tak tedy: Sedět mezi posměvači, mít tam své místo - to už je poslední meta, kde člověk může skončit, když začne naslouchat radám svévolníků. Dál od Boha, toho pravého zdroje života, už zkrátka nelze být. Toho se, Boží člověče,

boj! Toho se snaž vyvarovat! Žalm 1 nám nejprve ukázal, co šťastný člověk nedělá. Ale co tedy dělá? Jak žije? Jak vypadá život člověka, jehož Bůh označuje za šťastného? Blaze tomu, (kdo) si oblíbil Hospodinův zákon, (kdo) nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. Opravdu šťastným člověkem je ten, jehož vášní je Boží slovo. Tedy nejen ten, kdo Písmo zná... Ale ten, kdo Písmo miluje, naslouchá jeho radám a podle něj se snaží uzpůsobit celý svůj život.

Milí bratři, milé sestry, dnes není těžké Písmo znát. Bible je dostupná každému a pomocných knih ke studiu Písma je nepřeberné množství. Dnes (stejně jako kdykoli předtím) je těžké Písmu naslouchat, věnovat čtení Písma čas a potřebné úsilí, mít Písmo jej za svého nejlepšího přítele a rádce. Že má každý z nás doma bibli, o tom nepochybuji. Ale k čemu nám slouží? V těchto dnech rostou houby, jak jistě víte. Díky tomu se mi naskytl zajímavý obraz – mít foťák, vyfotím si to. Představte si zarámovanou síť proti hmyzu do oken, na které někdo sušil houby. Ale aby pod tou sítí dobře proudil vzduch a houby neplesnivěly, z jedné strany byla ta síť nadzvednutá, podložena. A hádejte třikrát, čím asi? No přece bibli! Vždyť je dost tlustá, a tak se na to výborně hodí.

Všichni máme doma bibli. Ale kde ji máme? Na pracovním stole? Na nočním stolku? Zaprášenou v knihovně? Jednou mi jedna paní říkala: Podívejte se do knihovny. Mám tam bibli. Ale zhroutil jsem se, když jsem si všiml, vedle které knihy ta její bible uvízla v knihovně. Byl to Hitlerův Mein Kampf. Nadechl jsem se a zeptal se: A proč máte bibli hned vedle Hitlera? Usmála se a odpověděla: Myslím si, že se vedle sebe dobře vyjmají. Vždyť protiklady se mají přitahovat, ne?

Ten blahoslavený člověk nemá bibli v knihovně. Má ji otevřenou ve svých rukách, stále při sobě. A medituje nad tím, co v ní stojí. Doslova: mumlá si ji. Tak jako dítě mumlá slova, která slyší od rodičů, křesťan si jako to Boží dítě mumlá slova svého nebeského Otce.

A mumlá si je dnem i nocí. Ve dne, kdy je tolik různých aktivit a možností jak strávit drahocenný čas. A v noci, kdy nemůže spát – zahlcen dobrými či špatnými zážitky.

Ale můžeme také den a noc chápat jako určité fáze života. Ve dne – tedy tehdy, kdy prožívá své dobré časy, všechno se mu daří a nepotýká se s žádnými problémy. Ale také v noci – tedy v čas, kdy je ztrápený, slabý, nemocný, opuštěný, v bezvýchodné situaci. V obou případech je těžké milovat Boží slovo. Když je nám dobře, myslíme si, že Boží hlas slyšet nepotřebujeme. Vystačíme si sami. Možná také proto, aby nám Slovo našeho Boha tu naši radost třeba nepokazilo. A když je nám špatně, domníváme se, že Boží slovo nám nemá co nabídnout, čím nás potěšit, jak nám dodat odvahy. A pokud se budeme sytit Božím slovem a podle něj žít, jak se nám povede? Žalm 1 takové lidi připodobňuje ke stromu: Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří. Písmo zde zaslubuje, že takový člověk bude vydávat své ovoce v pravý čas. Nebude bez plodů toto jeho životní úsilí, tato jeho životní cesta.

Na ovoce ze stromů se lidé těší. Proto máme také ovocné stromy na svých zahradách – kvůli tomu ovoci, přece! A tak ten, který nedopřává sluchu svévolníkům, ale naslouchá Božímu slovu, bude nést ovoce, ze kterého budou mít druzí lidé užitek. Třeba se na něm v hojnosti urodí ovoce Božího ducha: Láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. (Ga 5,22-23) Chce to čas, než se na mladém stromku něco urodí. Ale na druhou stranu: na ovoce ze stromu nelze čekat donekonečna. Když ovocný strom nevydává ovoce, není něco v pořádku.

Ale ještě jednu zajímavou věc se dozvídáme. Blahoslavenému člověku se údajně podaří všechno, co podnikne. A tomu se nám jen těžko věří... Jak se mu může všechno v životě zdařit? Copak takovému člověku pošle Bůh nějakou zvláštní andělskou ochranku? Jistě že ne. Příkladem je nám Ježíš sám. Jeho život se nezdařil – viděno lidskýma očima. Skončil na kříži. A proč tak skončil? Protože poslouchal Boží slovo. Řídil se jím – až na smrt. Ježíš třeba říká svým učedníkům v getsemanské zahradě: Všichni ode mne odpadnete, neboť je psáno: 'Budou bít pastýře a ovce se rozprchnou.' (Mk 14,27) Anebo: Pravím vám, že se na mně musí naplnit to, co je psáno: 'Byl započten mezi zločince.' Neboť to, co se na mne vztahuje, dochází svého cíle. (L 22,37) V Božích očích však tento jeho neslavný konec byl nesmírně zdařilý. Kristova poslušnost Božího slova vytrhla navždy celé lidské pokolení ze spárů hříchu. I když to na první pohled vypadalo jako totální fiasko. Milí bratři, milé sestry, budeme-li tedy milovat Boží slovo, budeme-li se snažit podle něj žít – pak jistě přineseme hojné ovoce druhým lidem ku prospěchu. A vše, co podnikneme, se nám zdaří – protože se z našeho života stane bohu-libý podnik. Byť by druhým lidem takový život moc šťastný nepřipadal. Zda byl náš život zdařilý a šťastný – to nebudou hodnotit lidé kolem nás. To bude jednou hodnotit Bůh – podle měřítek, která nám dává poznat ve svém slovu.

A nakonec to nejdůležitější: kde se v Ž 1 mluví o Hospodinu samotném a o jeho díle spásy? Vždyť zatím to vypadá, jako bych mluvil jen o člověku, o tom, jak se máme a nemáme chovat. Tak za prvé: Kdyby Bůh nedal lidem své Slovo, neměli bychom se čeho držet. Tápali bychom ve tmě. Bloudili bychom.

Boží Slovo je úžasný Boží dar. Hospodin nám nejprve své Slovo daroval – až poté nás povzbudil k tomu, abychom podle jeho slova žili. A pojdme ještě o krok dál: Nejprve musel Hospodin ve prospěch hříšného člověka konat, než to všechno nechal zaznamenat do svého Slova. Nejprve za nás všechny Kristus zemřel na kříži. Až poté se o tom vypráví v Božím slovu. Boží slovo by bylo snůškou nesmyslů, kdyby nevyprávělo o Božím úžasném jednání s člověkem.

Za druhé: ten strom zasazený u tekoucí vody... Ten strom se tam nezasadil sám. Zasadil jej tam zahradník. Není to naše životní zásluha, že smíme čerpat sílu z Božího slova. To Bůh nás ve své blízkosti zasadil! Jen on sám – a nikdo jiný, ani my sami ne. A za třetí: Hospodin zná cestu spravedlivých. On zná cestu těch, které skrze svého Syna Ježíše ospravedlnil. On se k naší cestě přiznává. Ta cesta je totiž jeho – je to cesta, vedoucí navzdory všem výmolům, přiklopům a zákrutám rovnou do nebe. Amen.